

KATALOGIZACIJA MONOGRAFSKIH PUBLIKACIJ – POGOSTA VPRAŠANJA IN NOVOSTI

V NUK-u bibliografske zapise občasno (in povsem naključno) pregledujemo že od leta 2002, po uvedbi normativne kontrole pregledujemo tudi normativne zapise. Zapise pregledujemo, ker želimo ugotoviti, kako dobro katalogizatorji poznajo katalogizacijska pravila in na kaj moramo biti pri izobraževanju mladih katalogizatorjev posebej pozorni.

Ker se nepravilnosti v zapisih ponavljajo, smo na podlagi najpogostejših napak in pogostih vprašanj knjižničarjev, ki redno ali občasno katalogizirajo, ter knjižničarjev, ki kreirajo testne zapise, pripravili kratka navodila za katalogizacijo, vključili pa smo tudi novosti oziroma posodobitve katalogizacijskih pravil¹.

Kratka navodila za katalogizacijo monografskih publikacij

Vir podatkov

Predpisani viri podatkov za posamezna območja ISBD(M):

- 1. območje naslova in navedbe odgovornosti (polje 200)** – naslovna stran (oziroma njeno nadomestilo)
- 2. območje izdaje (polje 205)** – naslovna stran (oziroma njeno nadomestilo), druge začetne strani, kolofon
- 3. območje založništva/distribucije (polje 210)** – naslovna stran (oziroma njeno nadomestilo), druge začetne strani, kolofon
- 4. območje fizičnega opisa (polje 215)** – celotna publikacija
- 5. območje zbirke (polje 225)** – naslovna stran (oziroma njeno nadomestilo), druge začetne strani, ovoj, hrbet, kolofon
- 6. območje opomb (blok 3XX)** – katerikoli vir
- 7. območje standardne številke (polje 010)** – katerikoli vir

Podatke, ki jih najdemo zunaj predpisanega vira, v posameznih območjih zapišemo v oglatem oklepaju (blok 2XX), ali pa jih brez oglatega oklepaja navedemo v opombah (blok 3XX).

Podatke za opis publikacije lahko vzamemo iz CIP-a, kadar jih drugje ni oziroma so v njem bolj izčrpní. CIP velja za predpisani vir podatkov za 3., 4., 6., 7. in 8.

¹ Po odločitvi za uvedbo standarda RDA posodabljanje katalogizacijskih pravil poteka v skladu z omenjenim standardom. (*RDA: Resource description and access* je mednarodni katalogizacijski standard, zasnovan za digitalno okolje.)

območje, kadar pa podatke uporabimo v 1. ali 2. območju, v opombi pojasnimo vir podatkov (npr. *Prevajalka navedena v CIP-u, Podatek o izd. naveden v CIP-u*). Kadar se podatki v CIP-u razlikujejo od podatkov v drugem viru, jih lahko navedemo v opombi.

Podatkov s ščitnega ovitka ne navajamo (izjemoma v opombah).

Prepis podatkov

(jezik opisa, velike začetnice, presledki, kratice, okrajšave)

Bibliografski opis je namenjen identifikaciji publikacije, zato večino podatkov prepisemo v jeziku publikacije. Le v 5. območju (fizični opis – polje 215) in v 7. območju (opombe – blok 3XX) uporabljamo jezik katalogizacijskega centra, torej slovenščino. Presledke uporabljamo v skladu s pravopisnimi pravili, npr. za piko in vejico je vedno presledek. Izpuščanje podatkov v območju odgovornosti (podpolji 200f in 200g) označimo s tremi pikami, pred in za katerimi je presledek (npr. prvi avtor ... [et al.]).

Tiskarske napake prepisemo tako, kot se pojavljajo v publikaciji, napačno natisnjeno besedo označimo s klicajem ali kratico *sic* v oglatem oklepaju ([!] ali [sic]), pred oklepajem je presledek (npr. *ilustrtor [!] Jani Košnik*). Napačno zapisano besedo lahko popravimo v oglatem oklepaju, pred popravkom dodamo kratico *i. e.*

Uporaba velikih začetnic v bibliografskem opisu mora biti usklajena s pravopisom jezika publikacije. Velike začetnice so obvezne na začetku posameznih območij ISBD (oziroma na začetku ustreznih polj v formatu COMARC). Vzporedne in podrejene naslove pišemo vedno z veliko začetnico, dodatke k naslovu (podnaslove) pa načeloma pišemo z malo začetnico oziroma v skladu s pravopisnimi pravili.

Pri angleških naslovih so na predlogi večkrat uporabljene velike začetnice pri vsaki besedi razen pri predlogih in členih, vendar se pri prepisu držimo slovničnih pravil (z veliko začetnico torej pišemo le prvo besedo in besede, ki se z veliko začetnico pišejo po pravopisu, npr. imena jezikov in narodnosti (*English, German* ipd.), imena dnevor in mesecev (*Monday, February* ipd.)) Pravilo velja tudi za dodatke k naslovu, druge (variantne) naslove in za naslov zbirke.

V angleških imenih korporacij (sem spadajo tudi imena založnikov) in sestankov pišemo vse besede razen predlogov, členov in veznikov z veliko začetnico (ne glede na to, kje v bibliografskem opisu se ime pojavlja), npr. *Oxford University Press* ipd.

V nemškem jeziku pišemo v skladu s pravopisom vse samostalnike z veliko začetnico.

Za nekatere podatke uporabljamo standardizirane kratice in okrajšave (*izd., zv., str., ilustr.* itn.). Podrobna navodila so v priročniku Prekat in v 2. delu pravilnika E. Verone pri ustreznih poglavjih (predpisane slovenske kratice so zbrane v Dodatku VII (str. 660-663)). Okrajšave pišemo bodisi z veliko bodisi z malo začetnico, odvisno od tega, kje se okrajšava nahaja (npr. okrajšavo za oznako podrejenega naslova v podpolju 200h pišemo z veliko začetnico, okrajšavo za oznako zvezka v podpolju 225v pišemo z malo začetnico oziroma v skladu s pravopisom jezika publikacije).

BLOK 0XX

Polje 010 Mednarodna standardna knjižna številka (ISBN)

Podpolje 010a

Posamezne skupine številke v ISBN med sabo ločimo z vezaji, tudi če jih na publikaciji ni. Kadar je v številki ISBN vezaj na napačnem mestu, ne gre za napačno številko in oblike z napačno navedbo vezaja ne vnesemo v podpolje 010z (številko s popravljeno navedbo vezaja vpišemo v podpolje 010a).

Podpolje 010b

Kadar ima publikacija več številke ISBN (za vsako številko ISBN ponovimo polje 010) ali pa jo je izdalo več založnikov, v podpolju 010b dodamo ustrezno pojasnilo. Če ima publikacija eno številko ISBN in če je založnik le eden, je pojasnilo odveč. Pojasnila o viru številke ISBN nikoli ne navajamo. Prav tako ne navajamo pojasnila pri 10-mestni in 13-mestni številki ISBN (pojasnili *ISBN-10* in *ISBN-13* smo uporabljali le krajši čas ob uvedbi trinajstmestne številke).

Pojasnilo je načeloma v jeziku katalogizacijske ustanove, za različne vrste vezav pa lahko prepisemo tudi standardne izraze oziroma kratice s publikacije.

Več številke ISBN imamo v naslednjih primerih:

- publikacijo je izdalo več založnikov (pri vsaki številki ISBN kot pojasnilo vnesemo ime založnika),
- publikacija je izšla v različnih vezavah,
- publikacija je izšla oziroma izhaja v več zvezkih, svoj ISBN ima lahko tako celotna publikacija (komplet) kot tudi posamezni zvezki; uporabljamo dogovorjeno kratico zv., ki je ne obdamo z znakoma za razvrščanje (npr. zv. 3).

Podpolje 010z

Če ugotovimo, da je na publikaciji naveden napačen ISBN, ga zaradi iskanja vnesemo v podpolje 010z (uporabnik ne more vedeti, da je ISBN napačen).

BLOK 1XX

Polje 100 Splošni podatki o obdelavi

Letnica oziroma letnici in koda za oznako leta izida v podpoljih 100bcd se morajo ujemati z navedbo v podpolju 210d.

Podpolje 100b

Pri zaključenih monografskih publikacijah v enem zvezku ali več zvezkih, ki so izšli v enem koledarskem letu, uporabimo kodo "d" (letnica je znana in nedvoumna). Kodo "d" vnesemo tudi v primeru, ko je v podpolju 210d letnica v oglatem oklepaju (oglati oklepaj ne pomeni, da letnica ni gotova, pač pa opozarja, da letnice izida nismo našli v predpisanem viru, ampak npr. na ovoju,

ali pa smo letnico ugotovili) ter v primeru, ko v podpolju 210d navedemo verjetno leto izida (npr. [2003?]).

Kadar v publikaciji ni navedena letnica izida oziroma tiska, ampak le letnica copyrighta, vnesemo kodo "h". V podpolju 210d mora biti pred letnico okrajšava *cop.* (npr. *cop. 2004*).

Kadar leto izida ni gotovo, uporabljamo kodo "f". V podpolje 100c vnesemo najzgodnejše verjetno leto izida, v podpolje 100d najkasnejše verjetno leto izida. Leto izida v podpolju 210d navedemo z ustreznim pojasnilom (npr. [*med 1930 in 1940*], [*ok. 1950*]).

Pri reprodukcijah dokumenta (faksimile, posebni odtisi itn.) uporabljamo kodo "e". V podpolje 100c vnesemo leto izida publikacije, ki jo obdelujemo, v podpolje 100d pa leto izida originalne publikacije.

Pri obdelavi publikacij v več zvezkih, ki izhajajo (ali so izhajale) več kot eno koledarsko leto, uporabljamo kodo "g". V podpolje 100c vnesemo leto izida prvega zvezka, v podpolje 100d pa leto izida zadnjega zvezka.

Podpolje 100c

Vnesemo leto izida publikacije, ki je izšla v enem koledarskem letu (pri negotovih letnicah zgodnejšo letnico).

Podpolje 100d

Pri publikacijah z negotovim letom izida (v podpolju 100b je koda "f") v podpolje 100d vnesemo najkasnejše verjetno leto izida. Pri reprodukcijah (v podpolju 100b je koda "e") vnesemo leto izida izvirne izdaje. Pri nezaključenih publikacijah (v podpolju 100b je koda "g") vnesemo leto izida drugega oziroma zadnjega zvezka (pri obdelavi prvega zvezka v podpolje 100d vnesemo 9999). V podpolje 100d vnesemo tudi napačno leto izida.

Podpolja 100g, 100i in 100l

Kadar katalogiziramo publikacijo v nelatinični pisavi, v podpolje 100g obvezno vnesemo kodo modificiranega zapisa ("1"), v podpolje 100i vnesemo kodo "b" (druge transliteracije), v podpolju 100l pa kodiramo vrsto nelatinične pisave po vgrajenem šifrantu. Vrsto nelatinične pisave navedemo tudi v opombi v polju 300 (npr. *Cir.*).

Polje 101 Jezik enote

Podpolje 101a

V podpolju 101a kodiramo jezik besedila. Kadar gre za izvirno besedilo, je vrednost indikatorja "0". Kadar je besedilo v več jezikih in ne gre za prevode, za vsak jezik podpolje 101a ponovimo, tudi v tem primeru je vrednost indikatorja "0". Kadar publikacija vsebuje prevode, za vsak jezik ponovimo podpolje 101a, vrednost indikatorja pa je "2". V zapisih za večjezične publikacije se morajo kode za jezik v podpolju 101a ujemati z opombo o jeziku v polju 300.

Pri zbornikih povzetkov so glavno besedilo publikacije povzetki, zato jih kodiramo v podpolju 101a, opombo o jeziku pa navajamo v polju 300.

Podpolje 101b

Kadar delo ni prevedeno iz izvirnika, jezik posrednega besedila kodiramo v podpolju 101b. Podatek mora biti usklajen z opombo o jeziku v polju 300.

Podpolje 101c

Kadar je publikacija prevod, v podpolju 101c kodiramo jezik izvirnega dela, vrednost prvega indikatorja je "1". Podpolje 101c izpolnimo tudi v primeru, ko publikacija vsebuje izvirno besedilo in njegov(e) prevod(e) in poznamo jezik izvirnega dela, vrednost prvega indikatorja je "2". (Kadar publikacija ni prevod ali kadar publikacija ne vsebuje prevodov, podpolja 101c ne izpolnjujemo.)

Podpolje 101d

V podpolju 101d kodiramo jezik povzetka. Kadar publikacija vsebuje povzetke v več jezikih, podpolje 101d ponovimo. Jezik povzetka ne vpliva na vrednost indikatorja. Koda (kode) za jezik povzetka mora(jo) biti usklajena (uskajene) z navedbo povzetka (povzetkov) v polju 320. Jezik povzetka kodiramo (in navedemo v polju 320) tudi v primeru, ko se ne razlikuje od jezika osnovnega besedila publikacije.

Podpolje 101f

Kadar se jezik naslovne strani razlikuje od jezika besedila publikacije, ga kodiramo posebej v podpolju 101f.

Polje 102 Država izida ali izdelave

Kadar publikacija izide v več državah, v ponovljenih podpoljih 102a kodiramo največ tri države. Kodiranje mora biti usklajeno z navedbo v polju 210 (če so npr. v polju 210 navedeni trije kraji v različnih državah, moramo v polju 102 kodirati vse tri države; če pa je publikacija izšla v več kot treh krajih, v podpolju 210a navedemo prvi kraj in kratico [etc.], v polju 102 pa kodiramo samo prvo državo).

Polje 105 Monografsko tekstovno gradivo

Podpolje 105a (kode za ilustracije)

Kodiranje ilustracij mora biti usklajeno z navedbami v podpolju 215c. Kadar publikacija vsebuje priloge (listi z ilustracijami in s spremnim besedilom ali brez njega, ki niso vključeni v glavno zaporedje strani ali listov), mora biti kodiran podatek v podpolju 105a usklajen z navedbo v podpolju 215a.

Za grafične prikaze, tabele in fotografije uporabljamo kodo "a".

Podpolje 105b (kode za vrsto vsebine)

Kode se načeloma ujemajo z vsebinskimi oznakami v bloku 6XX.

Podpolje 105e (oznaka za kazalo)

Kodiranje kazala mora biti usklajeno z navedbo v polju 320 (kadar je v publikaciji avtorsko, stvarno kazalo itn., v podpolje 105e vnesemo kodo "1").

Podpolja 105cdfg

Kadar kode ustrezajo vrsti publikacije, uporabljamo podpolja 105c (za konferenčne publikacije), 105d (za spominske zbornike), 105f (za literarne vrste) in 105g (za biografije).

BLOK 2XX

V bibliografskem opisu vse začetne določne in nedoločne člene iskalnih elementov (naslov(e), ime založbe, naslov zbirke itn.) zaradi pravilnega razvrščanja po abecedi obdamo z znakoma za razvrščanje (≠). Znak se dotika naslednje besede, med posameznimi besedami je presledak (npr. ≠*Der ≠Arbeiter*). Člen L' vnašamo z znaki za izključitev razvrščanja brez presledka (npr. ≠L'≠*amour*). Z znakoma za razvrščanje obdamo tudi generične izraze za zbirke, podzbirke, serije ipd. ter okrajšave za zvezke (npr. *knj.*, *zv.*, *no.*, *vol.*, *Bd.* itn.) v podpoljih 200h, 225ahiv.

Zaporedne elemente bibliografskega opisa znotraj enega območja, ki niso navedeni v predpisanem viru podatkov in jih pišemo v oglatem oklepaju, navedemo v enem oglatem oklepaju. Oglate oklepaje uporabljamo ločeno v naslednjih primerih:

- v območju naslova in odgovornosti (polje 200), kjer en oklepaj uporabljamo v območju naslova, drugega pa v območju odgovornosti (npr. **200a***V viharju e[zbirka pesmi] f[napisal Janez Novak gilustrirala Mojca Dolžan]*);
- v območju založništva (polje 210), kjer podatke o kraju izdelave in izdelovalcu pišemo v ločenem oglatem oklepaju (npr. **210a***Ljubljana cMladinska knjiga d[1990] e[Ljubljana gDelo]*).

Polje 200 Naslov in navedba odgovornosti

Vrstni red podpolj

Vrstni red podpolj je pomemben zaradi pravilnega izpisa.

Skupni naslov vnesemo v podpolje 200a, oznako podrejenega dela v podpolje 200h, podrejeni naslov pa v podpolje 200i. Sledi prva navedba odgovornosti v podpolju 200f in nato naslednje navedbe odgovornosti v ponovljivih podpoljih 200g.

Vzporedni naslov vnesemo v podpolje 200d in običajno sledi stvarnemu naslovu v podpolju 200a.

Dodatek k naslovu lahko sledi stvarnemu naslovu v podpolju 200a, podrejenemu naslovu v podpolju 200i ali vzporednemu naslovu v podpolju 200d (odvisno od tega, na kateri naslov se dodatek k naslovu nanaša).

Podrejenega naslova v drugem jeziku ne vnašamo v podpolje 200d, ampak ga navedemo v podpolju 200i (kadar je potrebno, zaradi pravilnega izpisa pred navedbo naslova navedemo enačaj).

Kadar je v predpisanem viru podatkov en vzporedni naslov ali več vzporednih naslovov in več dodatkov k naslovu, vsak dodatek k naslovu prepisemo za naslovom, s katerim je jezikovno povezan (tvorimo t. i. jezikovni blok – podpolja 200aede). Kadar se število vzporednih naslovov in število dodatkov k naslovu ne ujema, navedemo dodatke k naslovu za zadnjim vzporednim naslovom (podpolja 200adde).

Kadar so v predpisanem viru podatkov naslovi in dodatki k naslovu v več jezikih, poleg tega pa je tudi navedba odgovornosti v več jezikih, vsaka navedba odgovornosti sledi naslovu ali dodatku k naslovu, s katerim je jezikovno povezana (t. i. jezikovni blok):

200 1_ **a**Management sprememb
ezbornik povzetkov referatov 25. mednarodne konference o razvoju organizacijskih znanosti
eSlovenija, Portorož, 15.-17. marec 2006
f[uredniški odbor Vladislav Rajkovič ... et al.]
dChange management
ebook of abstracts of the 25th International Conference on Organizational Science Development
eSlovenia, Portorož, March 15th-17th, 2006
f[editorial committee Vladislav Rajkovič ... et al.]

Kadar se število naslovov, dodatkov k naslovu in podatkov o odgovornosti ne ujema, jezikovnega bloka ne moremo tvoriti (kadar je potrebno, zaradi pravilnega izpisa pred navedbo dodatka k naslovu oziroma odgovornosti navedemo enačaj).

Stvarni naslov, vzporedni naslov, podrejeni naslov in dodatek k naslovu

Stvarni naslov vnesemo v podpolje 200a, vzporedni naslov v podpolje 200d, podrejeni naslov v podpolje 200i, dodatek k naslovu pa v podpolje 200e.

Kadar izdelamo glavni vpis pod avtorsko značnico, je vrednost prvega indikatorja "0", kadar pa izdelamo glavni vpis pod stvarno značnico, je njegova vrednost "1". Kadar je začetek naslova enak značnici (ime osebe ali korporacije), je vrednost indikatorja "0".

Naslove in dodatke k naslovu dobesedno prepisemo z naslovne strani oziroma iz predpisanega vira podatkov (vključno s tiskarskimi napakami); velike začetnice in ločila pišemo v skladu s pravopisom jezika publikacije. Kadar so v naslovu oziroma v dodatku k naslovu tri pike (...), jih v skladu s katalogizacijskimi pravili spremenimo v tri črtice (---). Znak za veznik (&) vedno prepisemo.

Kadar sta letnici, ki označujeta časovno obdobje (npr. 1984-2004), na predlogi grafično ločeni od stvarnega naslova, ju vnesemo kot dodatek k naslovu v podpolje 200e.

Vzporedni naslov je naslov v drugem jeziku. V podpolju 200d ga navajamo samo takrat, kadar se pojavlja na naslovni strani. Naslove v drugih jezikih, ki niso navedeni na naslovni strani, z ustreznimi uvodnimi frazami navedemo v območju opomb v polju 300 in jih kot iskalni element vnesemo še v ustrezna polja v bloku 5XX.

Ponavljjanje podpolja 200i pomeni hierarhijo podrejenih naslovov. Kadar so podrejeni naslovi med seboj enakovredni, jih ne zapišemo v ponovljenih podpoljih 200i, ampak jih navedemo v opombi o vsebini v polju 327.

Oznako podrejenega naslova v podpolju 200h pišemo z veliko začetnico ter jo obdamo z znakoma za razvrščanje. Številčenje navedemo vedno z arabsko številko, uporabljamo standardizirane okrajšave (#*Knj.* #2, #*Vol.* #3 ipd.), oznake *Del* ne krajšamo.

Kadar naslove oziroma dodatke k naslovu v polju 200 navedemo v oglatem oklepaju (v publikaciji niso navedeni v predpisanem viru podatkov, tj. na naslovni strani ali nadomestilu za naslovno stran), vir navedbe pojasnimo v opombi v polju 300.

Navedba odgovornosti

Odgovornosti navajamo v jeziku publikacije, tako kot so navedene na predlogi, vendar ne prepisujemo dvopičja in akademskih nazivov. Pri naštevanju istovrstnih odgovornosti (več enakovrednih avtorjev, več prevajalcev, ilustratorjev) uporabljamo vejico, tudi če je na predlogi drugačen znak (poševna črta, pomišljaj), veznik med dvema imenoma prepisemo (npr. *avtorja Janez Kopač, Nuša Novak* oziroma *ilustrirali Jani Kotnik, Sašo Kek in Andrej Kobal* oziroma *Mojca & Andrej Miklavc* ipd.). Najprej prepisemo podatke o odgovornosti z naslovne strani, sledijo podatki iz drugih virov.

Imena korporacij z isto funkcijo (npr. organizatorjev sestanka) povezujemo z veznikom. Če veznika na publikaciji ni, ga dodamo v oglatem oklepaju (v jeziku publikacije), npr. *organizirali Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana [in] Univerzitetna knjižnica Maribor*. Vejico uporabljamo pri navajanju nadrejenih/podrejenih teles (npr. *pripravila Filozofska fakulteta, Oddelek za zgodovino*).

V eni navedbi odgovornosti navedemo največ tri posameznike ali korporacije. Kadar so v eni navedbi odgovornosti več kot trije posamezniki ali korporacije, navedemo prvo osebo ali korporacijo, sledijo tri pike kot znak za opuščanje ter okrajšava *et al.* v oglatem oklepaju (*[et al.]*). Kratice ne vnesemo v posebnem oglatem oklepaju, kadar bi se navedba končala z dvojnim zaklepajem (npr. *[ilustrirali Jernej Benko ... et al.]*).

Kadar publikacijo katalogiziramo pod stvarno značnico, pripravi pa jo korporacija (publikacija je delo več avtorjev, njihova imena niso znana), korporacijo navedemo kot odgovornost v podpolju 200f, v oglatem oklepaju pojasnimo funkcijo korporacije v jeziku publikacije (npr. *[pripravila] Narodna in univerzitetna knjižnica* oziroma *[prepared by] National and University Library*).

Pri sekundarnih avtorjih poleg imena avtorja vedno navedemo tudi pojasnilo o vrsti avtorstva. Kadar na publikaciji ni navedena vrsta avtorstva, pojasnilo dodamo v oglatem oklepaju (npr. *[ilustrirala] Mojca Novak* ali *[organizator] Društvo ekonomistov Ljubljana*). (Primarni avtorji so običajno navedeni v podpolju 200f in takrat zanje pojasnilo ni potrebno oziroma ga navajamo le, če se podatek nahaja v predpisanem viru podatkov, npr. *avtor Jože Kovač*.)

Kadar je podatek o odgovornosti naveden v dveh ali več jezikih (npr. ime sestanka, organizator itn.), prepíšemo posamezne navedbe v ločenih ponovljivih podpoljih f ali g. V ponovljivem podpolju je pred podatkom o odgovornosti v drugem jeziku enačaj, presledek (=):

200 1_ **f**organiziralo Slovensko društvo za razsvetljavo
f= [organized by] Lighting Engineering Society of Slovenia
g[urednik zbornika Andrej Orgulan]

Kadar je na naslovni strani ime avtorja navedeno le enkrat, vrsta odgovornosti pa je navedena v več jezikih, podatek dobesedno prepíšemo, navedbe med sabo ločimo z vejico (tudi če je na publikaciji poševna črta ali kak drug znak), npr. *avtor, author Tone Kralj*. Kadar so podatki o vrsti odgovornosti v več jezikih navedeni v kolofonu, na ovoju ali začetnih straneh, lahko zapišemo vrsto odgovornosti samo v jeziku naslova oziroma publikacije.

Kadar se na naslovni strani avtorjevo ime pojavlja samo kot del naslova ali del dodatka k naslovu, ga v območju odgovornosti ne navajamo, čeprav se ime pojavi v kolofonu ali na ovoju (npr. *Poezije dr. Franceta Prešerna*). V območju odgovornosti ime navedemo le v primeru, ko se ponovi na naslovni strani publikacije.

Kadar v območju odgovornosti navedemo urednika publikacije, glavnega oziroma odgovornega urednika ali uredniškega odbora ne navajamo.

Ime izdajatelja kot odgovornost navedemo samo takrat, kadar se pojavlja na naslovni strani oziroma v glavnem viru podatkov (ali v primeru, ko je podatek o izdajatelju edini podatek o odgovornosti) in ni hkrati založnik (v polje 712 ga ne vnašamo).

V polju 200 ne navajamo mentorjev disertacij in diplomskih ter magistrskih del (kot iskalni element jih vnesemo v polje 702, lahko jih navedemo v opombi v polju 314). Ne navajamo avtorjev oziroma kustosov razstav (popisujemo samo katalog), organizacijskega odbora (popisujemo zbornik), sponzorjev, lektorjev, recenzentov, strokovnih sodelavcev, tehničnih urednikov ipd. Prav tako ne sodijo v območje odgovornosti navedbe, ki se nanašajo na oblikovanje in videz platnic oziroma ovoja ter ščitnega ovitka (oblikovalci, avtorji fotografij ali ilustracij na ovitku).

Kadar primarni avtor (do tri osebe ali korporacije) ni naveden v glavnem viru podatkov (na naslovni strani), ga navedemo v oglatem oklepaju. V opombi v polju 300 pojasnimo, kje v publikaciji je naveden podatek o avtorju. (V opombi ne navajamo vira podatkov za sekundarne avtorje, razen kadar je podatek samo v CIP-u.)

Več del istega avtorja

Kadar publikacija vsebuje dve deli ali več del istega avtorja in nima zbirnega naslova (naslovi posameznih del so navedeni na naslovni strani), vsak naslov vnesemo v svoje podpolje 200a (npr. **200a***Grivarjevi otroci* **a***Pastirci* **f***France Bevk*).

Kadar publikacija vsebuje dve deli ali več del istega avtorja in ima zbirni naslov (naslovi posameznih del so navedeni na naslovni strani), v podpolju 200a navedemo zbirni naslov, naslove posameznih del pa zabeležimo v opombi o vsebini v polju 327 (npr. **200a***Tri drame* **f***Mirko Zupančič* **3270***Vsebina na nasl. str.: a**Elektrino maščevanje* **a***Čarobnice* **a***Potovalci*). Posamezne naslove navedemo tudi v polju 423 (zaradi možnosti iskanja). Kadar naslovi posameznih del niso navedeni na naslovni strani, katalogizator presodi, ali je navajanje posameznih naslovov za uporabnike kataloga koristno (naslove posameznih del praviloma navedemo, če je zbirni naslov generični izraz). Če posamezne naslove navedemo v polju 327, jih vnesemo tudi v polje 423 (zaradi možnosti iskanja).

Kadar publikacija vsebuje dve deli ali več del istega avtorja, na naslovni strani pa je navedeno le prvo delo, naslov(e) drugega dela (drugih del) navedemo v opombi o vsebini v polju 327 (npr. **200a***Jezikava rapsodija* **f***Milan Dekleva* **3270***Vsebuje tudi: a**Improvizacije na neznano temo*). Naslov(e) prikrita dela (prikritih del) navedemo tudi v polju 423.

Več del več avtorjev

Kadar publikacija vsebuje posamezna dela dveh ali več različnih avtorjev in nima zbirnega naslova (naslovi posameznih del so navedeni na naslovni strani), naslov dela drugega avtorja (oziroma naslove del ostalih avtorjev) vnesemo v podpolje 200c. Naslovu sledi navedba pripadajoče odgovornosti (npr. **200a***Linearna algebra* **f***Jože Grasselli* **c***Linearno programiranje* **f***Alojzij Vadnal*). Naslov drugega dela istega avtorja vnesemo v podpolje 200a (podpolja si lahko sledijo takole: 200afcaf, 200aafcf ipd.). Posamezne naslove, ki niso navedeni v prvem podpolju 200a, vnesemo tudi v polje 423.

Kadar publikacija vsebuje posamezna dela dveh ali več različnih avtorjev in ima zbirni naslov (naslovi posameznih del so navedeni na naslovni strani), v podpolju 200a navedemo zbirni naslov (stvarna značnica, vrednost prvega indikatorja je "1"), naslove in avtorje posameznih del pa zabeležimo v opombi o vsebini v polju 327 (npr. **200a***Kolumba vesolja* **3270***Vsebina na nasl. str.: a**Pot v vesolje / Jurij Gagarin. 700000 kilometrov v vesolju / German Titov*). Posamezne naslove zaradi možnosti iskanja vnesemo tudi v polje 423. Kadar naslovi posameznih del niso navedeni na naslovni strani, katalogizator presodi, ali je navajanje posameznih naslovov za uporabnike kataloga koristno (naslove posameznih del praviloma navedemo, če je zbirni naslov generični izraz). Če posamezne naslove navedemo v polju 327, jih za iskanje vnesemo tudi v polje 423.

Kadar publikacija vsebuje dve deli ali več del dveh ali več avtorjev, na naslovni strani pa je navedeno le delo prvega avtorja (lahko je navedenih več del prvega avtorja), naslov(e) prikrita dela (prikritih del) navedemo v opombi o vsebini v polju 327 in v polju 423 (zaradi možnosti iskanja in zaradi obveznega dodatnega vpisa).

Publikacije sestankov²

Podatke o srečanjih v bibliografskem opisu navajamo kot naslov ali dodatek k naslovu³. V navedbah odgovornosti navajamo le osebe in združenja (organizacije, inštitucije, društva ipd.), ki so sodelovala pri nastanku bibliografskega vira.

Kadar je v glavnem viru podatkov naveden podatek o srečanju ali podatek o temi, ta podatek izberemo za naslov.

Kadar sta v glavnem viru podatkov navedena tako podatek o srečanju kot podatek o temi, za naslov izberemo enega od teh podatkov. Pri izboru ima prednost grafično poudarjen podatek. Če nobeden od teh podatkov ni grafično poudarjen, za naslov izberemo prvega od obeh. Neizbran podatek navedemo kot dodatek k naslovu.

Druge dodatke k naslovu navedemo po vrstnem redu s predloge (ali pa v drugem logičnem zaporedju)⁴.

Datum in kraj srečanja, ki na predlogi nista povezana z drugim podatkom, v bibliografskem opisu navedemo kot samostojen dodatek k naslovu.

Primeri

200 0_ **a**Vinarski dan 2012
eLjubljana, 28. november 2012
f[organizator Kmetijski inštitut Slovenije
gurednik Franc Čuš]
(Na naslovni strani je naveden samo podatek o srečanju (ime srečanja je grafično poudarjeno, pod njim sta navedena kraj in datum srečanja); ime srečanja navedemo kot stvarni naslov v podpolju 200a, kraj in datum srečanja navedemo kot dodatek k naslovu v podpolju 200e. Organizator in urednik sta navedena v kolofonu, prvega navedemo v podpolju 200f, drugega pa v podpolju 200g (podatke o odgovornosti prepisemo v zaporedju, kot se pojavljajo v publikaciji).

200 1_ **a**Kirurško zdravljenje neplodnosti
eIX. spominski sestanek akad. prof. dr. Lidije Andolšek-Jeras
eLjubljana, 29. november 2013
ezbornik
f[urednika Andrej Vogler, Eda Vrtačnik Bokal]
(Na naslovni strani sta navedena tako podatek o srečanju kot podatek o temi. Za stvarni naslov izberemo temo srečanja, ki je grafično poudarjena (podpolje 200a). Ime srečanja prepisemo kot prvi dodatek k naslovu, tj. v prvem podpolju 200e (ime srečanja je navedeno z manjšimi črkami nad naslovom). Druge dodatke k naslovu zapišemo po vrstnem redu, kot so navedeni na spodnjem delu naslovne strani (najprej je naveden kraj

² Za spremembe pri navajanju podatkov o srečanjih glej sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Podatki o srečanjih v bibliografskem opisu*.

³ Do marca 2020 smo ime sestanka navedli kot stvarni naslov v podpolju 200a le takrat, kadar v viru podatkov ni bilo drugega naslova; v podpolju 200e smo ga navedli, kadar je bil jezikovno povezan z dodatkom k naslovu (ime sestanka smo običajno navedli kot odgovornost v podpolju 200f).

⁴ Prepis podatkov po vrstnem redu s predloge ni vedno možen oziroma smiseln.

srečanja, pod njim datum srečanja, spodaj pa je izraz »zbornik«). Kraj in datum srečanja zapišemo kot skupni dodatek k naslovu v drugem podpolju 200e, izraz »zbornik« pa prepisemo kot zadnji dodatek k naslovu (tretje podpolje 200e). Urednika sta navedena v kolofonu in ju navedemo v podpolju 200f.

Katalogi

Kadar ima razstavni katalog svoj naslov, ga vnesemo v podpolje 200a, ime umetnika vnesemo kot odgovornost v podpolje 200f. Kadar pa katalog nima svojega naslova, kot naslov navedemo ime umetnika (v tem primeru imena ne ponovimo v navedbi odgovornosti).

Polje 205 Izdaja

Izraz za izdajo zapišemo vedno v jeziku publikacije in ga krajšamo. Vrstilni števniki pišemo z arabsko številko in ga navedemo v skladu s slovnico jezika (npr. *1. izd.*, *1st ed.*, *1. Aufl.*, *1a ed.* itn.). Izrazov za (po)natise in ostalih besed (npr. *dopolnjena*, *razširjena*, *popravljen* izdaja) ne krajšamo, če pa so izrazi krajšani v publikaciji (npr. *2.*, *popr. izd.*), jih tako prepisemo.

Izraz "First published" (prvič objavljeno) ni podatek o izdaji in ga ne navajamo.

Podatek o izdaji navedemo v podpolju 205a (npr. *2. izd.* ali *3. natis*), dodatno navedbo izdaje zapišemo v podpolju 205b (npr. **205a2. izd. b4. natis**). Kadar je dodatna navedba izdaje jezikovno povezana z navedbo izdaje, jo tako tudi prepisemo (npr. **205a2. ponatis 12. slovenske izd.**).

Polje 210 Založništvo, distribucija itd.

V podpolju 210a navedemo kraj izida, v podpolju 210c ime založnika in/ali distributerja, v podpolju 210d leto izida, v podpolju 210e kraj tiska in v podpolju 210g ime tiskarja.

Podpolje 210a

Navedba (navedbe) kraja izida v podpolju (podpoljih) 210a se mora(jo) ujemati s kodo (kodami) v podpolju (podpoljih) 102a.

Kraj izida prepisemo v taki obliki in sklonu, kot je naveden v publikaciji (npr. *Celje*, *V Ljubljani*).

Kadar v publikaciji kraj izida ni pravi, v oglatem oklepaju za kratico i. e. dodamo pravi kraj (npr. *Ljubljana [i. e. Mengeš]*).

Kadar ima založba sedež v več krajih, vsak kraj vnesemo v ponovljivo podpolje 210a. Če so kraji več kot trije, navedemo prvega in v oglatem oklepaju dodamo kratico *etc.* (npr. *Ljubljana [etc.]*).

Če je zaradi razlikovanja med več kraji z enakim imenom potrebno, imenu kraju lahko dodamo ime pokrajine ali države. Dodatno pojasnilo zapišemo v okroglem oklepaju (oziroma v oglatem oklepaju, če ga dodamo sami) in v obliki, ki je navedena na publikaciji (npr. *Cambridge (Mass.)*).

Kadar je kraj na naslovni strani oziroma v predpisanem viru podatkov naveden v več jezikih, lahko vzporedno obliko navedemo za enačajem in presledkom v ponovljenem podpolju 210a (npr. **210a***Celovec a= Klagenfurt*).

Kadar kraj izida ni naveden v publikaciji in ga lahko ugotovimo, ga navedemo v oglatem oklepaju (npr. [*Celje*]). Če ne moremo ugotoviti natančnega kraja izida, lahko v oglatem oklepaju navedemo širše geografsko območje (npr. [*Argentina*]). Če tudi to ni možno, v oglatem oklepaju navedemo kratico s. l. ([*S. l.*]).

Podpolje 210c

Ime založnika sledi navedbi kraja, v katerem ima sedež. Prednost ima oblika z naslovne strani. Ime založnika navedemo v imenovalniku. Generične izraze za založbo izpuščamo (npr. Verlag, Publishers, Casa Editrice), razen če so slovnično vezani z imenom; prav tako izpuščamo kratice za pravni status založbe (npr. Inc, d.d., GmbH, Ltd.).

Kadar je na koncu imena založnika naveden kraj, v katerem ima založnik sedež, kraj zapišemo v podpolju 210a, v imenu založnika v podpolju 210c ga ne ponavljamo (npr. **210a***Rovte cOsnovna šola*). Kadar pa je ime kraja slovnično povezano z imenom založnika, kraj založbe v podpolju 210c navedemo (npr. *Ljubljanske mlekarnе, Oxford University Press*).

Osebno ime individualnega založnika (ustanovitelja/lastnika založbe) ali samozaložnika navedemo s kratico imena in priimkom (npr. *K. Page*). Kratice imena ne obdamo z znakoma za razvrščanje. Individualni založnik je tudi avtor disertacije, diplomske ali magistrske naloge. Kadar avtor publikacijo izda v samozaložbi, v podpolju 210c uporabimo okrajšavo *samoza*.

Navajamo največ tri založnike. Kadar jih je več, navedemo samo prvega založnika in v oglatem oklepaju dodamo kratico *etc.* (npr. *DZS [etc.]*).

Kadar je založnik na naslovni strani oziroma v predpisanem viru podatkov naveden v več jezikih, lahko vzporedno obliko navedemo za enačajem in presledkom v ponovljenem podpolju 210c (npr. **210c***Mohorjeva c= Hermagoras*).

Kadar je v publikaciji navedenih več založnikov, ki imajo sedež v različnih krajih, ime založnika navedemo za krajem, v katerem ima sedež (npr. **210a***Ljubljana cMladinska knjiga aMaribor cObzorja*).

Kadar je v publikaciji naveden samo izdajatelj (pogosto sta funkciji izdajatelja in založnika združeni), ime izdajatelja kot založnika vnesemo v podpolje 210c.

Kadar založnik ni naveden v publikaciji in ga lahko ugotovimo, ga navedemo v oglatem oklepaju (npr. [*Zveza ekonomistov Slovenije*]). Če to ni možno, v oglatem oklepaju navedemo kratico s. n. ([*s. n.*]).

Podpolje 210d

Navedba leta izida v podpolju 210d se mora ujemati z letnico oziroma letnicama in kodo za oznako leta izida v podpoljih 100bcd.

Kadar sta poleg letnice izida navedena tudi dan in/ali mesec, ju ne prepisemo, razen kadar je podatek potreben za razločevanje med izidoma enake publikacije v istem koledarskem letu.

Kadar ugotovimo, da je v publikaciji navedeno leto nepravilno, ga prepisemo, v oglatem oklepaju pa dodamo popravek (npr. 2003 [*i. e.* 2004]). Kadar je v publikaciji več letnic, za leto izida praviloma določimo najkasnejšo letnico. Vedno prepisemo letnico z naslovne strani, ki ji za pojasnilom [*i. e.*] po potrebi dodamo pravilno letnico, ki jo prepisemo iz kolofona ali začetnih strani (npr. 2000 [*i. e.*] 2001), z ovoja (npr. 2001 [*i. e.* 2002]) ali ugotovimo kako drugače (npr. 1999 [*i. e.* 2000]).

Kadar je v publikaciji navedena sestavljena letnica (npr. 1999/2000), ugotovimo dejansko letnico izida (v podpolju 210d lahko navedemo samo eno letnico). V podpolju 100c navedemo dejansko letnico izida, v podpolju 100d pa drugo letnico. V opombi v polju 300 dodamo pojasnilo o sestavljeni letnici (npr. *Na nasl. str. leto izida 1999/2000*).

Kadar v publikaciji ni podatka o letu izida/distribucije, namesto tega navedemo leto tiska (brez pojasnila). Kadar ne poznamo leta tiska, navedemo leto copyrighta s pojasnilom (npr. *cop. 2003*). Kadar se leto copyrighta bistveno razlikuje od leta izida, lahko navedemo obe letnici (npr. 2005, *cop. 1984*). Kadar razlika med letnicama ni bistvena (npr. leto copyrighta 2003, izid publikacije 2005), zadostuje samo navedba leta izida.

Kadar v publikaciji leto izida ni navedeno, določimo približen čas izida in letnico zapišemo v oglatem oklepaju ter z ustreznim pojasnilom (npr. [*med 2001 in 2005*] ali [*ca. 1984*]). Del letnice, ki ga ne moremo ugotoviti, nadomestimo z vezajem (navedemo le desetletje oziroma stoletje, npr. [*199-*] ali [*19--*]).

Kadar je velika verjetnost, da je publikacija izšla v določenem letu, ne moremo pa se prepričati (npr. zbornik sestanka), v podpolju 210d letnici v oglatem oklepaju dodamo vprašaj (npr. [*2005?*]), v podpolju 100b uporabimo kodo "d".

Kadar publikacija izide v več zvezkih in so posamezni zvezki popisani v opombi o vsebini, v podpolju 210d navedemo leto izida prvega in zadnjega zvezka (npr. 2000-2006). Kadar publikacija še ni zaključena ali pa nimamo vseh zvezkov, je letnica v podpolju 210d odprta, kar pomeni, da ji dodamo vezaj (npr. 2006-) ali pa je druga letnica v koničastem oklepaju (npr. 2000-<2002>). Odprta letnica pomeni, da so do sedaj izdani zvezki izšli v enem letu (en zvezek ali več), letnica v koničastem oklepaju pa pomeni, da zadnji zvezek še ni izšel oziroma ni dostopen (v koničastem oklepaju navedemo leto izida zadnjega dostopnega zvezka).

Kadar podatka o letu izida ni v predpisanih virih podatkov (podatek je na ovoju ali pa smo ga ugotovili), ga navedemo v oglatem oklepaju.

Podpolji 210e in 210g

Podatke o tisku navajamo pri sloveniki (kriterij nacionalne bibliografije), sicer pa le, kadar nimamo popolnih podatkov o založništvu ter pri samozaložnikih. Podatke o tisku navajamo, kadar so navedeni v publikaciji oziroma kadar jih lahko ugotovimo. Kadar v publikaciji ni niti imena založnika niti imena tiskarja, je v polju 210 samo podatek o letu izida (npr. **210a**[S. l. cs. n.] **d2000 e**[s. l. gs. n.] ali **210a**[S. l. cs. n. **d2002?**] **e**[s. l. gs. n.]).

Kraj tiska navedemo v podpolju 210e, ime tiskarja pa v podpolju 210g. Kadar je ime tiskarne sestavljeno iz izraza "tiskarna" in imena kraja, izraza "tiskarna" ne izpuščamo (npr. [Ljubljana] : Tiskarna Ljubljana).

Kadar se tiskarna imenuje po posamezniku, ki ni lastnik, uporabimo navednice (tudi kadar jih na publikaciji ni), npr. "Tone Tomšič".

Polje 215 Fizični opis

V podpolju 215a navedemo posebno oznako gradiva in obseg, v podpolju 215c druge fizične podrobnosti, v podpolju 215d mere in v podpolju 215e spremno gradivo (neuvezane priloge). Zaradi pravilnega izpisa mora biti zaporedje podpolj abecedno – 215acde.

Podatki v podpoljih 215a in 215c se morajo ujemati s kodami v podpolju (podpoljih) 105a.

Podpolje 215a

Zapišemo številko zadnje oštevilčene strani (oziroma lista) ter dodamo ustrezno okrajšavo (npr. *98 f.* ali *231 str.*). Kadar strani v publikaciji niso oštevilčene, jih preštejemo in število navedemo v oglatem oklepaju. Oglati oklepaj zaključimo za številko, kratica "str." je izven oklepaja (npr. [98] str.).

Skupno število strani ali listov prilog, ki niso vključene v glavno številčenje (uvezane priloge), navedemo za osnovno paginacijo z vmesno vejico (npr. *XII, 184 str., 24 str. pril.*), podatki morajo biti usklajeni s kodo v podpolju 105a (koda "f"). Kadar priloge niso oštevilčene, jih preštejemo in njihovo število navedemo v oglatem oklepaju (npr. *295 str., [8] f. barvnih pril.*). Kadar so priloge v obliki zganjenih listov, uporabimo izraz *zganj. pril.* (npr. [4] zganj. pril.).

Pri monografskih publikacijah v več zvezkih, ki nimajo svojega naslova (in jih ne navajamo v opombi o vsebini v polju 327), navedemo posebno oznako gradiva (zv.) in pred njo arabsko številko, ki označuje število kosov (npr. 2 zv.), strani pa navedemo v okroglem oklepaju. Kadar se štetje v posameznih zvezkih nadaljuje, navedemo zadnjo oštevilčeno stran zadnjega zvezka (npr. 2 zv. (398 str.)). Med navedbami številčenja posameznih zvezkov je vedno pripeto podpičje (npr. 2 zv. (VI, 276; XII, 312 str.)).

Kadar publikacija izide v več zvezkih in so posamezni zvezki popisani v opombi o vsebini v polju 327, v podpolju 215a navedemo število posameznih zvezkov (obseg navedemo pri posameznih zvezkih v polju 327). Kadar je publikacija zaključena in imamo v knjižnici vse zvezke, navedemo najprej število zvezkov in

nato okrajšano oznako zv. (npr. 7 zv.). Kadar publikacija še ni zaključena ali pa nimamo vseh zvezkov, število zvezkov navedemo v koničastem oklepaju (npr. Zv. <1-> ali Zv. <1-3, 4, 6>).

Podpolje 215c

V podpolju 215c navajamo ilustracije, fotografije, grafične prikaze, zemljevide, načrte, tabele, note ipd., ki so dodatek k osnovni vsebini publikacije. Uporabimo najustreznejši izraz in ga okrajšamo (npr. *fotogr.*). Navedemo lahko več vrst ilustracij oziroma dodatkov (npr. *graf. prikazi.*, *zvd.* ali *ilustr.*, *tabele*). Izraz "ilustracije" je najširši in ga lahko uporabimo namesto ostalih izrazov.

Kadar je na štetih straneh avtorjeva slika, v podpolju 215c navedemo izraz *avtorj. sl.* oziroma *sl. avtorice*. Kadar je avtorjeva slika na uvezani prilogi, podatek navedemo v podpolju 215a (npr. *193 str.*, *[1] f. pril. z avtorj. sl.*).

Podpolje 215d

V podpolju 215d navajamo višino hrbtna v cm, zaokroženo navzgor. Pri navajanju mer navajamo višino in širino v primeru, ko širina presega višino (npr. *25 x 28 cm*). Pri navajanju mer prečnega formata uporabimo mali "x". Kvadratna oblika publikacije (višina in širina sta enaki) ni prečni format in navedemo samo višino.

Podpolje 215e

Neuvezane priloge oziroma spremno gradivo, ki nima samostojnega naslova, navedemo v podpolju 215e (npr. *1 CD* ali *priročnik (205 str. ; 15 cm)*). (Kadar ima spremno gradivo svoj naslov in kadar se podatki na spremnem gradivu razlikujejo od podatkov na osnovni publikaciji, ga navedemo v polju 421.)

Polje 225 Zbirka

V podpolju 225a navedemo stvarni naslov zbirke, v podpolju 225d vzporedni naslov zbirke, v podpolju 225e dodatek k naslovu zbirke, v podpolju 225f odgovornost za zbirko, v podpolju 225x ISSN zbirke in v podpolju 225v številčenje v okviru zbirke.

Vrednost indikatorja v polju 225 je vedno "1".

Kadar se na publikaciji pojavlja polno ime zbirke in njen akronim, eno od oblik izberemo za ime zbirke (podpolje 225a), drugo pa za dodatek k naslovu zbirke (podpolje 225e).

Generične izraze za zbirke, podzbirke (če niso slovnično vezani z imenom) obdamo z znakoma za razvrščanje (npr. *‡Zbirka ‡XX. stoletje*, vendar *Zbirka otroške in mladinske literature*).

Kadar je naslov zbirke generični izraz ali pa zbirke z istim naslovom izdajajo različni založniki, v navedbi odgovornosti za naslovom zbirke (podpolje 225a) v podpolju 225f navedemo izdajatelja oziroma založnika. Urednika zbirke ne navajamo.

Kadar ima zbirka ISSN, ga navajamo v podpolju 225x pred navedbo številčenja v podpolju 225v.

Oznako zvezka v podpolju 225v pišemo z malo začetnico oziroma v skladu s slovničnimi pravili jezika publikacije ter jo obdamo z znakoma za razvrščanje. Številčenje vedno navedemo z arabsko številko. Izraz za zvezek, številko itn. navedemo pred številčno oznako in ga ustrezno krajšamo (npr. #zv. #3 ali #Bd. #5). Kadar navajamo štetje več zvezkov, vse navedbe vnesemo v eno podpolje 225v, med njimi je pripeto podpičje (npr. #knj. #31; 32).

Kot številčenje v zbirki ne upoštevamo založniškega štetja (običajno ga prepoznamo zaradi visokih števil).

BLOK 3XX

Opombe pišemo v slovenščini, izjema so le navedki. Na koncu opombe ne pišemo pike.

V bloku 3XX ne uporabljamo znakov za razvrščanje, saj posamezna polja niso indeksirana.

Pri navajanju obsega dodatka k vsebini (npr. predgovori, spremne besede, bibliografije) uporabljamo oglati oklepaj pri navedbi strani, ki niso vključene v obsegu publikacije v podpolju 215a (npr. *Spremna beseda / Janez Čuk: str. 210-214*] (publikacija ima 213 oštevilčenih strani)). Kadar stran ni oštevilčena, je pa vključena v navedbi obsega publikacije v podpolju 215a, oglatega oklepaja ne uporabljamo (npr. *Bibliografija: str. 6*).

Kadar strani v publikaciji niso oštevilčene (v podpolju 215a je navedba strani v oglatem oklepaju), pri navajanju strani dodatka k vsebini ne uporabljamo oglatih oklepajev (npr. **215a**[78] str. **300a***O avtorju: str. 76-78*).

Polje 300 Splošna opomba

Kadar je v publikaciji naveden izvirni naslov, je opomba o prevodu dela obvezna (podatek vnesemo tudi v polje 500), uporabljamo uvodno frazo *Prevod dela*. Če podatka o izvirnem naslovu ni v publikaciji, ampak ga ugotovimo, uporabimo uvodno frazo *Izv. stv. nasl.*

V opombi o prevodu dela navedemo naslov izvirnika, dodatek k naslovu izvirnika praviloma navedemo, kadar v prevodu, ki ga opisujemo, dodatek k naslovu ni preveden, ali pa se bistveno razlikuje od izvirnega dodatka k naslovu.

Kadar publikacija ni prevedena iz izvirnika, naslov posrednega besedila in izvirnika navajamo v eni opombi (*Prevod dela: ...; izv. stv. nasl.: ...*), pred podpičjem ni presledka.

V opombi navedemo variantne naslove za ustrezno uvodno frazo (*Nasl. na ov: ...* ali *Hrbtni nasl: ...* ali *Nasl. v kolofonu: ...* ipd.), kot iskalni element jih vnesemo v ustrezno polje v bloku 5XX.

Kadar v publikaciji ni notranje naslovne strani in kot nadomestilo upoštevamo ovoj, je dogovorjena opomba *Ov. nasl.* (uvodno frazo *Nasl. na ov.* uporabimo,

kadar se naslov na ovoju razlikuje od naslova na notranji naslovni strani, ki je glavni vir podatkov).

Kadar dodatka k naslovu ne najdemo v predpisanem viru podatkov, ga v podpolju 200e navedemo v oglatem oklepaju, v opombi v polju 300 pa pojasnimo, kje je naveden v publikaciji (*Dodatek k nasl. na ov. / na hrbtu nasl. str. / v kolofonu*). Pravilo velja tudi za stvarni naslov in podrejeni naslov.

Kadar se dodatek k naslovu na ovoju (ali v drugem viru podatkov) razlikuje od dodatka k naslovu v predpisanem viru podatkov, ga za ustrezno uvodno frazo prepíšemo v opombi (npr. *Dodatek k nasl. na ov:*). Lahko ga navedemo kot iskalni element v polju 540.

Kadar se ime primarnega avtorja (oseba ali korporacija) ne pojavlja v predpisanem viru podatkov in ga v podpolju 200f navedemo v oglatem oklepaju, v opombi v polju 300 pojasnimo, kje je ime navedeno (npr. *Avtor naveden na ov.* ali *Korporativni avtor naveden na hrbtu nasl. str.*).

Kadar v poljih 200 in 205 (1. in 2. območje v ISBD) navedemo podatke iz CIP-a, moramo vir pojasniti v opombi (npr. *Prevajalec naveden v CIP-u* ali *Podatek o izd. naveden v CIP-u*).

Kadar publikacija vsebuje besedilo v različnih jezikih, podatek navedemo kot splošno opombo. Kadar publikacija vsebuje besedilo le v enem jeziku, opombe o jeziku besedila ne navajamo. Opombo o jeziku je koristno navesti tudi v primeru, ko je besedilo samo v enem jeziku, stvarni naslov pa je v dveh ali več jezikih. Pri navajanju jezika besedila uporabljamo dogovorjene okrajšave (npr. *Slov. besedilo in prevod v angl.* ali *Vzpor. slov. besedilo in prevod v nem.* ali *Vzpor. slov. in it. besedilo* ali *Prispevki v slov., angl. ali franc.*). Navedba jezika besedila se mora ujemati s kodo (kodami) v podpolju (podpoljih) 101a.

Pri navajanju števila izvodov tisočice ločimo s piko (npr. *1.500 izv.*).

Dodatke k vsebini, kot so predgovori, spremne besede itn., navajamo v polju 300 po naslednji shemi: Naslov / navedba odgovornosti: str. xx-yy. Opombo o dodatkih k vsebini navajamo samo v zapisih za sloveniko, in sicer za publikacije z avtorsko značnico (kadar dodatka k vsebini ni napisal avtor, ampak nekdo drug).

V opombi podatke citiramo v dogovorjeni obliki. Citirano besedilo je v navednicah, kadar ne navajamo celega stavka, uporabljamo tri pike, za citatom pa za dvema vezajema in puščico navedemo vir (npr. "... 3. posvetovanja o bančništvu, ki ga je 10. februarja 2001 v Ljubljani organizirala Zveza ekonomistov Slovenije." --> str. 5).

V polju 300 navajamo tudi vrsto nelatinične pisave (npr. *Cir.*), navedba se mora ujemati s kodami v podpoljih 100gil. V opombi navedemo tudi besedilo v gotici (*Got.*), ker pa v tem primeru ne gre za modificirani zapis, kode v podpolju 100g ne navedemo.

Polje 314 Opomba o intelektualni odgovornosti

Avtorje, ki niso navedeni v predpisanih virih, in avtorje, ki jih v skladu s katalogizacijskimi pravili ne navajamo v območju odgovornosti, lahko navedemo v opombi v polju 314 (npr. mentorji disertacij, diplomskih ali magistrskih del).

Polje 320 Opomba o bibliografijah/kazalih/povzetkih v opisovanem viru

Literaturo navajamo s predpisanim izrazom *Bibliografija*, navedemo tudi podatek o mestu in/ali obsegu v publikaciji (npr. *Bibliografija: str. 120-130* ali *Bibliografija pri posameznih poglavjih*). Če je izraz iz publikacije natančnejši, ga citiramo (npr. *Selected bibliography: str. 215-231*). Prepišemo tudi naslov bibliografije avtorja publikacije (npr. *Sivčeva bibliografija: str. 197-203*) ali naslov bibliografije osebe, o kateri govori publikacija. Pri navajanju strani je med obema števkama stični vezaj, torej ni presledka.

Za vse vrste kazal (imensko, stvarno itn.) uporabljamo generični izraz *kazalo* brez navedbe strani (*Kazalo, Kazali, Kazala*). Kazal vsebine ne navajamo. Podatek o kazalu kodiramo v podpolju 105e. Obsega kazala ne navajamo.

Povzetek navajamo po predlogi brez navedbe strani. Če ima povzetek svoj naslov, ga prepišemo. Povzetek navedemo tudi v primeru, kadar je v jeziku publikacije. Med navedbami povzetkov v različnih jezikih je presledek, podpičje, presledek (;) (npr. *Povzetek ; Summary ; Zusammenfassung*). Jezik povzetka kodiramo v podpolju 101d.

Pri zbornikih (npr. kongresno gradivo) podatke o povzetkih in bibliografijah združimo v eno opombo (npr. *Bibliografija in summary pri nekaterih prispevkih*). Za povzetek uporabimo izraz s predloge, kadar pa uporabimo izraz v slovenščini, moramo navesti jezik povzetka (*Bibliografija pri vseh, povzetek v angl. pri večini prispevkov*).

Polje 324 Opomba o izvirniku

Pri faksimiliranih izdajah, posebnih odtisih ipd. v polje 324 vnašamo opombo o izvirniku – kraj, ime založnika in leto izvirne izdaje (npr. *Izv. izd.: V Ljubljani : J. Bláznik, 1847*).

Polje 327 Opomba o vsebini

Kadar navedemo celotno vsebino publikacije, je vrednost prvega indikatorja "1", pri navedbi dela vsebine pa je vrednost prvega indikatorja "0".

Podpolje 3270

V podpolju 3270 v uvodni frazi pojasnimo, ali smo popisali celotno vsebino publikacije (*Vsebina*) ali le del vsebine (*Iz vsebine*). Kadar je vsebina publikacije navedena na naslovni strani, je uvodna fraza *Vsebina na nasl. str.* Kadar publikacija vsebuje t. i. prikrito delo (podatka o njem ni na naslovni strani), je uvodna fraza *Vsebuje tudi*.

Kadar je del publikacije natisnjen v obratni smeri, je uvodna fraza *Vsebuje tudi besedilo, tiskano v obratni smeri* oziroma *Vsebuje tudi prevod, tiskan v obratni smeri*.

Kadar publikacija izide v več zvezkih, v podpolju 3270 v uvodni frazi pojasnimo, ali popisujemo vse posamezne zvezke (*Vsebina*) ali pa le prvega oziroma le nekaj zvezkov (*Dosedanja vsebina*). Kadar popišemo vse zvezke, je vrednost indikatorjev "11", če pa nimamo vseh zvezkov oziroma še niso izšli, pa je vrednost indikatorjev "01". Drugi indikator "1" pomeni, da se podatki za posamezne zvezke izpišejo v novi vrstici.

Za navedbo uvodne fraze brez presledka zapišemo dvopičje (dvopičje v tem primeru ni ločilo, ki uvaja element območja ISBD, zato ga pišemo ročno).

Podpolje 327a

Kadar navajamo vsebino publikacije, ki vsebuje več del več primarnih avtorjev (v polju 200 je zbirni naslov), posamezne naslove in pripadajoče odgovornosti navedemo v enem podpolju 327a. Kadar navajamo vsebino publikacije, ki vsebuje več del enega primarnega avtorja, vsak naslov navedemo v svojem podpolju 327a.

Kadar v polju 327 navajamo naslove posameznih del iz publikacije, jih kot iskalni element vnesemo v polje 423.

Kadar publikacija izide v več zvezkih in posamezni zvezki nimajo lastnega naslova ali pa želimo ohraniti pregled nad celoto, posamezne zvezke popišemo v opombi o vsebini v polju 327 (kadar naslovi posameznih zvezkov izražajo določeno zaporedje (abecedno zaporedje, časovno obdobje), npr. leksikoni, enciklopedije ipd.).

Polje 328 Opomba o disertaciji (tezi)

V zapisih za disertacije in diplomska ter magistrska dela v opombi navedemo ustanovo, ki je podelila naslov. Kadar je podatek o diplomskem ali magistrskem delu oziroma o disertaciji naveden na naslovni strani (podpolje 200e), podatka ne ponavljamo v polju 328. Kadar pa v polju 200 ni pojasnila, da gre za diplomsko ali magistrsko delo oziroma disertacijo, ga navedemo na začetku opombe (npr. *Dipl. delo, Univ. v Ljubljani, Filozofska fak.*).

V polju 328 ne navajamo mentorjev disertacij in diplomskih ter magistrskih del (lahko jih navedemo v polju 314).

BLOK 4XX

Pri obdelavi monografskih publikacij uporabljamo povezovalni polji 421 in 423. Obe polji sta vgradni, kar pomeni, da prek podpolja 1 vgrajujemo polja COMARC-a. Iz šifranta v podpolju 4211 oziroma 4231 izberemo oznako polja z ustreznimi indikatorji. Vrednosti indikatorjev so enake kot sicer v osnovnem formatu.

Polje 421 Priloga

Polje 421 uporabljamo za popis obširnejšega spremnega gradiva, ki ima svoj naslov. V polje lahko vgradimo določena polja COMARC-a, ki jih potrebujemo za opis spremnega gradiva (naslov, odgovornosti, letnico, fizični opis itn.) – torej določena polja iz bloka 2XX in 3XX. Ostalih polj (blok 0XX, 1XX itn.) ne vgrajujemo. Če je spremno gradivo na drugem mediju, vgradimo podpolje 200b, kodo za njegovo fizično obliko pa vnesemo v lokacijske podatke (99Xg\o). Na kataložnem listku (izpis po ISBD) se podatki iz polja izpisujejo za dvema pomišljajema pod opombami.

(Kadar spremno gradivo popišemo že v podpolju 215e, polja 421 ne izpolnjujemo.)

Polje 423 Dodana, prikrita in priključena dela

V polje 423 vgrajujemo naslov, ki je v osnovnem opisu naveden v podpolju 200c, in značnice za primarne avtorje, sestanke ali korporacije, ki so v osnovnem opisu navedeni v odgovornosti (pripadajoče podpolje 200f), ter naslove in značnice za primarne avtorje, ki so v osnovnem opisu navedeni v opombi o vsebini (polje 327). Z vgrajevanjem omogočimo iskanje po predponah ti, au, cb in izdelovanje analitičnih dodatnih vpisov (avtor: naslov), kadar je to potrebno. V polje 423 vgrajujemo polja 200, 500, 503, 700, 701, 702, 710, 711, 712, 900, 901, 902, 910, 911 in 912.

Kadar vgrajujemo več del istega avtorja (naslovi posameznih del so navedeni v ponovljivih podpoljih 327a), pri polju 200 v vgradnem polju 423 ponavljamo podpolje a (npr. **423 _12000_ aElektrino maščevanje aČarobnice aPotovalci 1700_1 aZupančič bMirko 4070**). Če vgrajujemo dela različnih avtorjev, ponavljamo polja 423.

Kadar več del istega avtorja navedemo v polju 200 (ponovljena podpolja 200a), posameznih naslovov ne vnašamo v polje 423.

BLOK 5XX

V blok 5XX vgrajujemo različice naslovov, ki se pojavljajo na publikaciji, pa jih nismo izbrali za stvarni naslov. Poleg tega, da jih navedemo v opombi v polju 300, jih zaradi indeksiranja vnesemo še v ustrezno polje v bloku 5XX (npr. variantni naslov na ovoju v polje 512, variantni naslov na hrbtu knjige v polje 516 itn.). Začetne določne in nedoločne člene naslovov obdamo z znakoma za razvrščanje.

Polje 500 Enotni naslov

Polje 500 uporabljamo za vnos enotnih (konvencionalnih) naslovov pri klasičnih anonimnih delih (npr. *Biblia* ali *Nibelungenlied*).

Zaradi povezovanja prevodov z izvirnimi deli uporabljamo polje 500 tudi za vnos izvirnih naslovov. V podpolje 500m vnesemo jezik publikacije, tj. jezik prevoda (npr. **500aElephants can remember mslovenski jezik**). Vrednost indikatorjev je »00«.

Kadar so v polju 200 navedeni skupni naslov, oznaka podrejenega dela in podrejeni naslov (200ahi), enako strukturo uporabimo tudi v polju 500, torej podpolja 500ahi (npr. **500 a** *À la recherche du temps perdu* **h7 i** *Le #temps retrouvé*).

(Podatek o izvirnem naslovu dela vnesemo tudi v polje 300 (obvezna prva opomba po ISBD).)

Polje 503 Formalna podznačnica

Za zakonske in podzakonske akte političnoteritorialnih enot (npr. *ustava, zakoni, predpisi* itn.) uporabimo značnico, ki sestoji iz imena političnoteritorialne enote in formalne podznačnice, ki označuje vrsto zakonskega akta. Formalno podznačnico zapišemo v jeziku katalogizacijske ustanove.

V podpolju 503a oblikujemo formalno podznačnico (npr.: *Zakoni itd., Ustava*), ki se izpisuje za imenom političnoteritorialne enote, vnešene v podpolje 710a (npr. *Slovenija. Zakoni itd.*).

Polje 510 Vzporedni stvarni naslov

V polje 510 vnašamo vzporedni naslov v primeru, ko potrebujemo dodatni vpis (vzporedni naslov kot iskalni element je že naveden v podpolju 200d). Polje je izpolnjeno v zapisih s stvarno značnico, v zapisih z avtorsko značnico pa v primeru, ko je v polju 200 vrednost indikatorja "1" (kar pomeni, da je za naslov obvezen dodatni vpis).

Polje 532 Izpisani naslov⁵

Polje 532 izpolnjujemo, kadar razrešujemo številke in krajšave (začetnice, kratice, okrajšave, znake ipd.) kjer koli v stvarnem naslovu. Naslov v polju 532 izpišemo v celoti. Izpisani naslovi so iskalni, v nekaterih primerih pa namesto stvarnega naslova služijo tudi za razvrščanje v abecedno urejenih seznamih naslovov, npr. v kazalnih bibliografij. Številke izpišemo z besedo v jeziku naslova.

Vnos naslova v polje 532 je obvezen, kadar je:

- na prvem mestu v stvarnem naslovu številka (primera 1 in 2),
- na začetku stvarnega naslova pred številko določni ali nedoločni člen (primer 3),
- na začetku stvarnega naslova kombinacija števil in znakov (primera 4 in 5),
- v naslovu znak, ki vpliva na razvrščanje, npr. znak za veznik & (primer 6).

Naslov se uporablja za razvrščanje, vrednost prvega indikatorja je »1«.

⁵ Po sklepu Komisije za katalogizacijo pri NUK in s posodobitvijo priročnika COMARC/B aprila 2020 v polju 532 izpišemo naslov v celoti (prej smo izpisali le številko ali znak ali kombinacijo števil in znakov na začetku stvarnega naslova), posledično izpisanega naslova ne navajamo več v polju 540.

Primer 1

- 200 0_ **a**100 receptov sestre Nikoline
532 11 **a**Sto receptov sestre Nikoline
(Drugi indikator z vrednostjo »1« pomeni, da je izpisana številka.)

Primer 2

- 200 1_ **a**20th century
econtinuities and ruptures
532 11 **a**Twentieth century

Primer 3

- 200 0_ **a**#The #4th revolution
ehow the infosphere is reshaping human reality
532 11 **a**#The #fourth revolution
(Če je pred številko na začetku naslova določni člen, ga prepisemo (obdamo ga z znakoma za razvrščanje).)

Primer 4

- 200 1_ **a**100 + 5
eživi zdravo, da boš živel bolje
532 13 **a**Sto plus pet
(Poleg številke je izpisan še znak +, zato je vrednost drugega indikatorja »3« (uporabi se višja vrednost drugega indikatorja, torej indikator »3« in ne indikator »1«, ki označuje izpisane številke).)

Primer 5

- 200 1_ **a**1 + 1 = 3 und andere Geschichten
532 13 **a**Eins plus eins ist drei und andere Geschichten

Primer 6

- 200 1_ **a**Hegel & the infinite
532 13 **a**Hegel and the infinite
(Vrednost drugega indikatorja je »3« (izpisan znak).)

V polju 532 izpišemo tudi številko sredi stvarnega naslova (primera 1 in 2) in krajšave, to so kratice ali začetnice, okrajšave ipd., na začetku ali na sredi naslova (primeri 3, 4, 5 in 6), kadar presodimo, da je to koristno za uporabnike kataloga. Izpisani naslov se v teh primerih uporablja samo za iskanje, vnos naslova ni obvezen. Vrednost prvega indikatorja je »0«, ker se za razvrščanje uporabi naslov, ki je naveden v prvem podpolju 200a.

Primer 1

- 200 0_ **a**Število 1 kot vsota in produkt ulomkov
532 01 **a**Število ena kot vsota in produkt ulomkov

Primer 2

- 200 0_ **a**Matematika za 1. razred osnovne šole
532 01 **a**Matematika za prvi razred osnovne šole

Primer 3

- 200 0_ **a**DDR
eLand, Volk, Wirtschaft in Stichworten
532 00 **a**Deutsche Demokratische Republik
(*Drugi indikator z vrednostjo »0« pomeni, da je izpisana kratica.*)

Primer 4

- 200 0_ **a**Dr. Janez Bleiweis in njegov čas
532 02 **a**Doktor Janez Bleiweis in njegov čas
(*Drugi indikator z vrednostjo »2« pomeni, da je izpisana okrajšava.*)

Primer 5

- 200 0_ **a**Cat vs. cat
ekeeping peace when you have more than one cat
532 02 **a**Cat versus cat

Primer 6

- 200 0_ **a**Prihaja g. Flat!
532 02 **a**Prihaja gospod Flat!

Polje 532 je ponovljivo. Kadar je na prvem mestu v stvarnem naslovu številka, naslov pa vsebuje še krajšave (kratice ali začetnice, okrajšave ipd.), v polju 532 navedemo naslov z izpisano številko, vrednost prvega indikatorja je »1«, ker se ta oblika naslova uporabi za razvrščanje. V naslovu v ponovljenem polju 532 lahko poleg številke izpišemo še kratico itn., če presodimo, da je to koristno za uporabnike kataloga. Vrednost prvega indikatorja je »0«, ker se za razvrščanje uporabi naslov, ki je naveden v prvem polju 532.

Primer

- 200 0_ **a**55 let KD Janez Jalen
532 11 **a**Petinpetdeset let KD Janez Jalen
532 01 **a**Petinpetdeset let Kulturnega društva Janez Jalen
(*Navedba izpisanega naslova v prvem polju 532 je obvezna, naslov se uporablja za razvrščanje, zato je vrednost prvega indikatorja »1«. Drugi indikator z vrednostjo »1« pomeni, da je izpisana številka. V ponovljenem polju 532 lahko izpišemo tudi kratico, naslov se ne uporablja za razvrščanje, zato je vrednost prvega indikatorja »0«. Vrednost drugega indikatorja je »1« (uporabi se višja vrednost drugega indikatorja, torej indikator »1«, ki označuje izpisane številke, in ne indikator »0«, ki označuje kratice.)*)

Poleg številke in krajšav, ki so v stvarnem naslovu (v prvem podpolju 200a), lahko izpišemo tudi številke in krajšave, ki so v drugih naslovih, tj. v vzporednem

naslovu, podrejenem naslovu, dodatku k naslovu in tudi v naslovu drugega dela oziroma naslovih drugih del (podpolja 200cde in ponovljivo podpolje 200a), kadar presodimo, da je to koristno za uporabnike kataloga. V teh primerih izpisanega naslova ne uporabljamo za razvrščanje in bo vrednost prvega indikatorja vedno »0«, ker se za razvrščanje uporabi naslov, ki je naveden v prvem podpolju 200a, so pa izpisani naslovi iskalni.

Primeri:

200 0_ **a** Uganke
e 100 + 1

532 03 **a** Sto in ena
(Dodatek k naslovu lahko izpišemo v polju 532 (za iskanje), vrednost prvega indikatorja je »0«. Poleg številke je izpisan še znak +, zato je vrednost drugega indikatorja »3« (uporabi se višja vrednost drugega indikatorja, torej indikator »3« in ne indikator »1«, ki označuje izpisane številke).)

200 0_ **a** Mojih prvih 1000 besed
d My first 1000 words

532 01 **a** Mojih prvih tisoč besed

532 01 **a** My first thousand words

(Navedba izpisanega naslova v prvem polju 532 ni obvezna, naslov se ne uporablja za razvrščanje, vrednost prvega indikatorja je »0«. V ponovljenem polju 532 lahko izpišemo tudi vzporedni naslov, vrednost prvega indikatorja je prav tako »0«. V obeh poljih je vrednost drugega indikatorja »1«, ki označuje izpisane številke.)

200 0_ **a** 50 let naše košarke
d 50 anni della nostra pallacanestro
e [1965-2015]

532 11 **a** Petdeset let naše košarke

532 01 **a** Cinquanta anni della nostra pallacanestro

(Navedba izpisanega naslova v prvem polju 532 je obvezna, naslov se uporablja za razvrščanje, zato je vrednost prvega indikatorja »1«. V ponovljenem polju 532 lahko izpišemo tudi vzporedni naslov, naslov se ne uporablja za razvrščanje, zato je vrednost prvega indikatorja »0«. V obeh poljih je vrednost drugega indikatorja »1«, ki označuje izpisane številke.)

Polje 540 Dodatni naslov, ki ga doda katalogizator

Polje 540 uporabljamo za vnos naslova ali dela naslova, ki je pomemben za iskanje in ga v publikaciji ni. V večini primerov ne potrebujemo dodatnega vpisa, zato je vrednost indikatorja običajno "0".

V polje 540 vnašamo tudi naslov sestanka, ki je sicer v korporativni značnici povezan z generičnim izrazom za posvetovanje (kadar je tema sestanka v imenovalniku), npr. **200 0_ \$a** Strokovno posvetovanje Nočno in izmensko delo ... **540 1_ \$a** Nočno in izmensko delo.

V polju 540 ne navajamo naslova, ki smo ga vnesli kot dodatek k naslovu v podpolje 200e ali kot podrejeni naslov v podpolje 200i (s predpono "ti" iščemo po podpoljih 200acdehi in po poljih za variantne naslove v bloku 5XX).

Polje 540 ni namenjeno vnosu izvirnih naslovov oziroma dodatkov k izvirnemu naslovu.

BLOKA 7XX in 9XX

Polja 70X

Imena avtorjev, navedena v polju 200 oziroma v bloku 3XX, so indeksirana v poljih 700, 701 in 702. V polje 700 vnesemo ime avtorja (avtorska oziroma osebna značnica), v ponovljivo polje 701 alternativne avtorje, v ponovljivo polje 702 pa sekundarne avtorje (prevajalce, urednike, ilustratorje, fotografe, pisce spremne besede ipd.). Vsakemu avtorju v podpolju 70X4 dodamo ustrezno kodo avtorstva.

Polja 700, 701 in 702 izpolnjujemo izključno prek normativne baze CONOR, z normativno bazo jih povežemo prek podpolja 70X3. Pri tem moramo biti pozorni na variantne oblike imena; če oblike imena iz opisovane publikacije še ni v bazi CONOR, jo moramo dodati v normativni zapis.

Polji 700 in 701

Kadar so za delo odgovorni do trije avtorji (primarna odgovornost), ime prvega avtorja vnesemo v polje 700 (avtorska značnica), ime drugega (in tretjega avtorja) vnesemo v polje (polji) 701. Vrednost prvega indikatorja je "1" (dodatni vpis).

Kadar so za delo odgovorni štirje primarni avtorji (ali več), njihova imena vnesemo v polja 701, za prvega avtorja izdelamo dodatni vpis (vrednost prvega indikatorja je "1"). Vnos imena prvega avtorja v polje 701 je obvezen, vnos imen ostalih avtorjev je odvisen od potreb posameznih knjižnic (oziroma uporabnikov kataloga). Kadar v poljih 701 navedemo vse avtorje, dobi dodatni vpis samo prvi avtor, v poljih 701 za ostale avtorje je vrednost prvega indikatorja "0".

Polje 702

V zapisih za sloveniko v blok 70X obvezno vnesemo imena vseh sekundarnih avtorjev, ki smo jih navedli v bibliografskem opisu (v polju 200 in v bloku 3XX). V zapisih za tuje publikacije sekundarnih avtorjev v bloku 7XX ni obvezno navajati (odločimo se glede na potrebe knjižnice), izjema so tisti avtorji, za katere je v skladu s katalogizacijskimi pravili obvezen dodatni vpis (običajno za prvega urednika zbornika).

Vsakemu avtorju v podpolju 70X4 dodamo ustrezno kodo avtorstva. Ob tem naj opozorimo na kodo 010 (priređitelj), ki jo uporabljamo za avtorja priredbe za drug medij (npr. priredbe romana za film), od leta 2009 pa tudi za avtorja priredbe besedila v novo besedilo (npr. za avtorja skrajšane izdaje nekega romana).

V polju 702 je vrednost prvega indikatorja običajno "0", razen v primerih, ko je v skladu s katalogizacijskimi pravili obvezen dodatni vpis.

Dodatni vpis izdelamo za osebo, ki je del stvarnega naslova pri anonimnih delih, in za prvega urednika zbornika, za katerega izdelamo glavni vpis pod stvarnim naslovom ali pod korporativno značnico. Za urednika avtorskega dela ne delamo dodatnega vpisa (v polje 200 in v polje 702 ga vnesemo le v primeru, ko je naveden v glavnem viru podatkov, tj. na naslovni strani).

Kadar je značnica ime umetnika (npr. v zapisu za razstavniki katalog), pisca besedila navedemo v polju 702. Kadar je pisec besedila na naslovni strani naveden kot avtor, v polju 200 (podpolje 200f ali 200g) dodamo ustrezno pojasnilo v oglatem oklepaju (npr. *[besedilo] Andrej Kovič*), v polju 702 pa je vrednost prvega indikatorja "1".

Za mentorje disertacij in diplomskih ter magistrskih del ne izdelamo dodatnega vpisa (vrednost prvega indikatorja v polju 702 je "0").

Polja 71X IN 91X

Imena korporacij, navedena v polju 200 oziroma v bloku 3XX, so indeksirana v poljih 710, 711 in 712. V polje 710 vnesemo ime korporacije, ki nosi primarno odgovornost za publikacijo (korporativna značnica), v ponovljivo polje 711 ime korporacije, ki nosi alternativno odgovornost, v ponovljivo polje 712 pa ime korporacije s sekundarno odgovornostjo.

Prvi indikator v poljih 71X označuje, ali je v podpolju 71Xa navedena institucija (korporacija) ali sestanek, vrednost drugega indikatorja pa označuje obliko značnice. Kadar je v podpolju 71Xa navedeno ime korporacije, je vrednost prvega indikatorja vedno "0" (tudi v primeru, ko je v podpolju 71Xb kot podznačnica naveden podatek o sestanku). Vrednost drugega indikatorja je lahko "1" samo v primeru, ko gre za vnos pod imenom političnoteritorialne enote, kar pomeni, da je v podpolju 71Xa vnešeno ime države, mesta itn.

Polja 71X lahko izpolnjujemo prek normativne baze CONOR oziroma prek podpolja 71X3, če imamo dovoljenje za kreiranje in urejanje točk dostopa za korporacije, ali ročno, z vnosom v posamezna podpolja, če tega dovoljenja nimamo. Pri tem moramo biti pozorni na variantne oblike imena korporacije; če oblike imena korporacije iz opisovane publikacije še ni bazi CONOR, jo moramo dodati v normativni zapis oziroma v ustrezno polje v bloku 9XX.

Korporacije

V podpolje 71Xa vnesemo naziv organizacije oziroma korporacije, v podpolje 710b vnesemo ime podrejene korporacije (primer 3), v podpolje 710c pa kot kvalifikator vnesemo sedež korporacije, ki ni del uradnega imena korporacije (primer 2). Kraja oziroma sedeža ne dodajamo imenom mednarodnih organizacij (primer 4).

Kvalifikatorji, ki jih navajamo v podpolju 71Xc, vsebujejo dodatne podatke, potrebne za pojasnjevanje in/ali razlikovanje, to so zemljepisna imena, npr. sedež korporacije, letnica oziroma letnice, pojasnilo o vrsti korporacije ipd.

Primer 1

71X 02 **a**Ljubljanske mlekarne

Primer 2

71X 02 **a**Institut Jožef Stefan
cLjubljana

Primer 3

71X 02 **a**Univerza v Mariboru
bFilozofska fakulteta

Primer 4

71X 02 **a**International Federation of Library Associations and
Institutions

Kadar uradno ime korporacije vsebuje zemljepisno ime in se taka oblika imena pojavi v publikaciji, zemljepisno ime navedemo kot del imena korporacije v osnovnem delu normativne točke dostopa (v podpolju a) in ne kot kvalifikator⁶.

Primeri

71X 02 **a**Mariborska knjižnica

71X 02 **a**Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

71X 02 **a**Arhiv Republike Slovenije

71X 02 **a**Slovenska akademija znanosti in umetnosti

71X 02 **a**Železarna Jesenice

71X 02 **a**Univerza v Ljubljani

71X 02 **a**Osnovna šola Ribnica na Pohorju

Za korporacije italijanske ali madžarske narodne manjšine v Sloveniji za normativno točko dostopa izberemo ime v slovenskem jeziku. Za obliko imena v italijanskem/madžarskem jeziku oblikujemo variantno točko dostopa v italijanščini/madžarščini v celoti (vključno s kvalifikatorji).

Primer

71X 02 **a**Gimnazija Antonio Sema Piran

91X 02 **a**Ginnasio Antonio Sema Pirano

⁶ Do leta 2017 smo zemljepisno ime na koncu imena korporacije navajali kot kvalifikator v podpolju 71Xc. Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Zemljepisno ime v normativni točki dostopa za korporacije*.

Kadar se za mednarodno inštitucijo⁷ v bibliografskih virih ali v uradnih seznamih pojavi ime v slovenskem jeziku, to obliko imena izberemo za normativno točko dostopa⁸.

Primer

71X 02 **a**Mednarodna agencija za atomsko energijo
91X 02 **a**International Atomic Energy Agency

Kadar je na začetku uradnega imena korporacije člen in se taka oblika imena pojavi v publikaciji, člen izpustimo. Za obliko imena s členom oblikujemo variantno točko dostopa (primer 1). Kadar pa je člen neločljiv del korporativnega imena (npr. del imena osebe, del zemljepisnega imena), člen navedemo (primer 2).

Primer 1

71X 02 **a**Library Association of Ireland
91X 02 **a**The Library Association of Ireland

Primer 2

71X 02 **a**Los Angeles Philharmonic Orchestra

Kadar uradno ime korporacije vsebuje številko in se taka oblika imena pojavi v publikaciji, številko v normativni točki dostopa navedemo v obliki, kot se pojavlja, tj. z arabsko ali rimsko številko, in je ne izpišemo⁹. Priporočljivo je, da za ime korporacije oblikujemo variantno točko dostopa z izpisano številko. Za ime korporacije, ki vsebuje rimsko številko, je priporočljivo oblikovati tudi variantno točko dostopa z arabsko številko.

Primer

71X 02 **a**I. osnovna šola Celje
91X 02 **a**Prva osnovna šola Celje
91X 02 **a**1. osnovna šola Celje

Ime kraja oziroma zemljepisno ime kot kvalifikator v normativni točki dostopa navedemo v slovenskem jeziku, če taka oblika imena obstaja v referenčnih virih. Če slovenska oblika imena v teh virih ne obstaja, zemljepisno ime navedemo v izvirnem jeziku¹⁰.

⁷ Isto velja za mednarodni sestanek (za normativno točko dostopa izberemo ime sestanka v slovenskem jeziku).

⁸ Do februarja 2020 smo za normativno točko dostopa za mednarodno inštitucijo izbrali ime v slovenskem jeziku samo v primeru, ko je bil slovenski jezik eden od uradnih jezikov inštitucije. Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Mednarodne inštitucije in mednarodni sestanki – jezik navedbe v normativni točki dostopa*.

⁹ Do februarja 2020 smo številko v normativni točki dostopa izpisali. Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Številka kot del imena korporacije*.

¹⁰ Do februarja 2020 smo zemljepisno ime navajali v izvorni obliki. Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Zemljepisna imena – jezik navedbe v normativni točki dostopa*.

Primer

71X 02 **a**Leopold Museum
cDunaj

Podrejena korporacija

Ime podrejene korporacije kot podznačnico vnesemo v podpolje 71Xb (npr. sekcija društva, oddelek fakultete ipd.).

V normativnih točkah dostopa za fakultete, ki delujejo v okviru univerze, ime fakultete navedemo kot podrejena del univerze¹¹. Enako pravilo velja za srednje, višje in druge šole, ki delujejo v okviru šolskih centrov.

Primeri

71X 02 **a**Univerza v Mariboru
bFilozofska fakulteta

71X 02 **a**Šolski center Ljubljana
bSrednja lesarska šola

Političnoteritorialne enote

Političnoteritorialne enote so korporacije, ki na določenem območju dejansko ali formalno opravljajo uradne funkcije (države, občine itn.). Točka dostopa za političnoteritorialne enote je zemljepisno ime (ime države, kraja itn.), ki ga navedemo v slovenskem jeziku, če taka oblika imena obstaja v referenčnih virih. Če slovenska oblika imena v teh virih ne obstaja, zemljepisno ime navedemo v izvornem jeziku¹².

Primeri

71X 01 **a**Slovenija

71X 01 **a**Francija

71X 01 **a**Združene države Amerike

Točka dostopa za sekundarne političnoteritorialne enote (PTE), ki delujejo pod državo, zvezno enoto ali pokrajino:

71X 01 **a** ime PTE
c ime države (ali zvezne enote ali pokrajine)
c vrsta PTE

¹¹ Do leta 2017 v točki dostopa slovenskih univerz nismo navajali (v podpolju 71Xa je bila navedena fakulteta). Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Normativne točke dostopa za fakultete, ki delujejo v okviru univerz, in za srednje, višje in druge šole, ki delujejo v okviru šolskih centrov*.

¹² Do februarja 2020 smo zemljepisno ime navajali v izvorni obliki. Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Zemljepisna imena – jezik navedbe v normativni točki dostopa*.

Primer

71X 01 **a**Celje
cSlovenija
cupravna enota

Točka dostopa za sekundarne političnoteritorialne enote (PTE), ki ne delujejo neposredno pod državo, zvezno enoto ali pokrajino¹³:

71X 01 **a** ime PTE
c ime nadrejene PTE, ime države (ali zvezne enote ali pokrajine)
c vrsta PTE

Primer

71X 01 **a**Katarina
cMedvode, Slovenija
ckrajevna skupnost

Korporacije, podrejene političnoteritorialnim enotam

Ime korporacije, podrejene političnoteritorialni enoti, vnesemo v podpolje 71Xb (organ političnoteritorialne enote ipd.).

Primeri

71X 01 **a**Slovenija
bMinistrstvo za kulturo

71X 01 **a**Jesenice
cSlovenija
cobčina
bObčinski svet

Sestanki oziroma srečanja

V podpolje 71Xa vnesemo ime srečanja ali nadrejeno korporacijo (v primeru sestanka podrejene korporacije), v podpolje 71Xb ime podrejene korporacije (v primeru srečanja podrejene korporacije), v podpolje 710d zaporedno številko srečanja, v podpolje 71Xf leto srečanja in v podpolje 71Xe pa kraj srečanja.

Zaporedno številko srečanja v podpolju 710d navedemo z arabskimi številkami, uporabljamo glavni števnik in ne vrstilnega.

Točke dostopa oblikujemo za srečanja, ki vsebujejo generične izraze za zvrst priložnostne skupine ali prireditve, kot so sestanek, posvetovanje, konferenca, prireditve, festival, simpozij, kongres, srečanje, razstava itn.

¹³ Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Struktura točke dostopa za sekundarne političnoteritorialne enote (PTE)*.

Primeri

- 71X 12 **a**Slovenski kongres o cestah in prometu
d6
f2002
ePortorož
(Izraz za zvrst priložnostne skupine je povezan s temo.)
- 71X 12 **a**Kongres pedagoških delavcev Slovenije
f1997
ePortorož
(Izraz za zvrst priložnostne skupine je povezan s podatkom, kdo se je sestal.)
- 71X 12 **a**Kuhljevi dnevi
f1995
eRadenci
(Izraz za zvrst priložnostne skupine je povezan z imenom osebe, po kateri se srečanje imenuje.)
- 71X 02 **a**Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
bPosvetovanje
d7
f1998
eLjubljana
(Srečanje inštitucije.)

Točke dostopa oblikujemo tudi za srečanja, ki so prepoznavna po svojem imenu in ne vsebujejo generičnega izraza za srečanje (sestanek, posvetovanje itn.)¹⁴.

Primer

- 71X 12 **a**Skok čez kožo
cprireditel
d45
f2017
eLjubljana

Kadar se za mednarodno srečanje v publikaciji pojavi ime v slovenskem jeziku, to obliko imena izberemo za normativno točko dostopa (ime srečanja v slovenskem jeziku navedemo v polju 71X, ime srečanja v drugem jeziku navedemo v ponovljivem polju 91X)¹⁵.

¹⁴ Do februarja 2020 se je v takih primerih uporabljala stvarna značnica. Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Normativna točka dostopa in variantna točka dostopa za poimenovana srečanja brez generičnega izraza za srečanje*.

¹⁵ Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Mednarodne inštitucije in mednarodni sestanki – jezik navedbe v normativni točki dostopa*.

Kraj srečanja v točki dostopa navedemo vedno, tudi v primerih, ko je isti kraj že naveden kot del imena srečanja, del imena korporacije ali kot kvalifikator k imenu korporacije¹⁶.

Primer

71X 02 **a**Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice
bKatedra za temeljne vede
bSimpozij
d2
f2011
eJesenice

V točki dostopa za srečanje navajamo vse kraje; izjemoma pri velikem številu krajev dopustimo presojo katalogizatorju: ali navede vse kraje ali širše zemljepisno območje (pokrajino, državo) ali izpostavljeni kraj¹⁷.

Primer

71X 12 **a**Košičevi dnevi
d16
f2004
eBogojina
eBukovnica
eFilovci
eIvanci

V normativnih točkah dostopa za spletna srečanja namesto kraja dogodka navedemo izraz »online«; kot kvalifikator ga navedemo tudi v primeru, ko je izraz za spletno srečanje že vključen v poimenovanju srečanja. V takih primerih zemljepisnih imen (npr. kraji, države ipd.) v normativni točki dostopa ne navajamo¹⁸.

Primer

71X 12 **a**Konferenca Avtomatizacija v industriji in gospodarstvu
d6
f2009
eonline

Polji 710 in 711¹⁹

Korporacijo vnesemo v polje 710, kadar je vsebina publikacije prikaz delovanja in organizacije neke institucije oziroma korporacije. Kadar publikacija predstavlja

¹⁶ Do februarja 2020 kraja srečanja nismo navedli, če je bil isti kraj že naveden kot del imena korporacije ali kot kvalifikator k imenu korporacije. Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Kraj srečanja – obvezen kvalifikator v točki dostopa za srečanje*.

¹⁷ Do februarja 2020 smo navedli največ tri kraje srečanja, če je bilo krajev več, smo navedli prvega in dodali kratico *etc.* Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Več krajev srečanja – navajanje kvalifikatorjev v točki dostopa za srečanje*.

¹⁸ Glej tudi sklep Komisije za katalogizacijo pri NUK *Spletna srečanja – kvalifikator*.

¹⁹ Podatki v poljih 710 in 711 v bibliografskem zapisu ustrezajo podatkom v polju 210 v normativnem zapisu.

delovanje dveh ali treh korporacij, ime druge (in tretje) korporacije vnesemo v polje (polji) 711. Kadar publikacija predstavlja delovanje štirih ali več korporacij, ime prve korporacije obvezno navedemo v polju 711, imena ostalih korporacij navedemo, če menimo, da je to koristno za uporabnike kataloga.

(Kadar gre za analitično bibliografijo oziroma študijo, glavni vpis izdelamo pod primarnim avtorjem oziroma pod stvarno značnico, ime korporacije pa vnesemo v polje 712.)

V polje 710 vnesemo tudi ime poimenovanega sestanka, kadar publikacija vsebuje gradivo sestanka. Kadar publikacija vsebuje gradivo dveh ali treh sestankov, ime drugega (in tretjega) sestanka vnesemo v polje (polji) 711. Kadar publikacija vsebuje gradivo štirih ali več sestankov, ime prvega sestanka obvezno navedemo v polju 711, imena ostalih sestankov navedemo, če menimo, da je to koristno za uporabnike kataloga.

Polje 712²⁰

V polje 712 običajno vnašamo organizatorja sestanka. Imena založnika nikoli ne navajamo (podatek o njem je naveden v podpolju 210c).

Kadar ime sestanka ni navedeno v viru podatkov, ampak se pojavlja le med besedilom (npr. v uvodu ali predgovoru), ga ne navedemo v polju 710, ampak ga kot iskalni element vnesemo v polje 712 (podatek v obliki citata prepisemo tudi v opombi v polju 300).

Polja 910, 911, 912²¹

V polja 910, 911 in 912 vnašamo variantne oblike imena korporacije in sestanka, ki se pojavljajo v publikaciji in niso bile izbrane za normativno točko dostopa (prevedena oblika imena korporacije ali sestanka, krajšave itn.).

Primeri

- 71X 02 **a**Narodna in univerzitetna knjižnica
cLjubljana
- 91X 02 **a**NUK
cLjubljana
- 91X 02 **a**National and University Library
cLjubljana

- 710 12 **a**Mednarodno posvetovanje Razsvetljava
d14
f2005
ePostojna

²⁰ Podatki v polju 712 v bibliografskem zapisu ustrezajo podatkom v polju 210 v normativnem zapisu.

²¹ Podatki v poljih 910, 911 in 912 v bibliografskem zapisu ustrezajo podatkom v polju 410 v normativnem zapisu. Polja 910, 911 in 912 izpolnjujemo, če za korporacijo še ni izdelan normativni zapis in če nimamo dovoljenja za kreiranje in urejanje točk dostopa za korporacije (sicer se polja – kadar je izpolnjeno podpolje 71X3 – generirajo avtomatsko iz normativne baze CONOR).

910 12 **a**International Symposium Lighting Engineering

d14

f2005

ePostojna

(V podpolju 910 moramo navesti vse kvalifikatorje, torej ponovimo zaporedno številko sestanka, leto sestanka ter kraj sestanka. Za normativno točko dostopa izberemo ime sestanka v slovenskem jeziku, za ime sestanka v angleškem jeziku oblikujemo variantno točko dostopa.)

Pripravila:

Irena Kavčič

Narodna in univerzitetna knjižnica

Pregledala:

Suzana Šulek

Narodna in univerzitetna knjižnica

Knjižničarske novice, 2007, št. 4/5 (Najpogostejša vprašanja in dileme pri kreiranju bibliografskih zapisov, pripravila Irena Kavčič v sodelovanju z Valentino Velkavrh in Dunjo Kalčič)

Dokument se občasno posodablja in dopolnjuje; zadnjič pregledano in usklajeno z novostmi pri katalogizaciji in s formatom COMARC maja 2020.